

**«ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ**

**Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	6
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամտի մասին համախմբված հաշվետվություն	7
Զուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	9
Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	10

WE ARE AN INDEPENDENT MEMBER OF
THE GLOBAL ADVISORY
AND ACCOUNTING NETWORK

Էյ-Էմ-Էյ Աուդիտ ՓԲԸ
ՀՀ, Երևան, 0023,
Արշակունյաց պող. 2,
գրասենյակ V-03

Հեռ.՝
Կայքեր՝

+(374 60) 62 32 51
www.amhaudit.am
www.hlb.global

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդին

Կարծիք

Մենք իրականացրել ենք «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի (այսուհետ՝ «Հիմնադրամ») և նրա դուստր կազմակերպությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ եկամուտ, գաժառակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Մեր կարծիքով, կից ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի ֆինանսական վիճակը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ) համաձայն:

Կարծիքի արտահայտման հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՄ) համապատասխան: Նշված ստանդարտներով նախատեսված մեր պարտականությունները ներկայացված են մեր եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների վարքագծի միջազգային ստանդարտների խորհրդի՝ Պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՎՄՄԻՎ Կարքազիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը ձևավորող կիրառելի վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծին վերաբերող մեր այլ պարտականություններն այս պահանջներին և ՀՎՄՄԻՎ Կարքազիրքին համապատասխան: Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղություններից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պետք է իրականացնի Խմբի անընդհատ գործելու կարողության գնահատում, բացահայտելով, կիրառելի լինելու դեպքում, անընդհատությանը վերաբերող ծաղցերը և կիրառելով անընդհատության հիմունքով հաշվառումը, բացառությամբ այն դեպքերի երբ ղեկավարությունը մտադիր է կամ լուծարել Խումբը կամ դադարեցնել վերջինիս գործունեությունը կամ չունի դրանից խուսափելու իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում ներգրավված աւծինք պատասխանատու են վերահսկել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացը:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ եզրափակում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն, ամբողջությամբ վերցված, գերծ են սխալի կամ խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրումներից և նեղկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ երաշխիքը ռաւստիացման բարձր աստիճան է, սակայն այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ների համաձայն աւդիտի իրականացման ընթացքում միշտ հնարավոր կլինի հայտնաբերել էական խեղաթյուրումը՝ վերջինիս առկայության դեպքում: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե կարելի է պատճառաբանված կերպով ակնկալել, որ, աւււււււււււ կամ միասին վերցված, ազդեցություն կունենան այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա օգտագործողների կողմից կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացվող աուդիտի մաս՝ մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն աուդիտի ընթացքում: Մենք նաև՝

- հայտնաբերում և գնահատում ենք խաբարխության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, մշակում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին անդրադարձող աուդիտորական ընթացակարգեր և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիււււււ հանդիսանալու համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը չհայտնաբերելու ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումը հայտնաբերելու ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել գաղտնի համաձայնություն և կեղծիք, միտումնավոր բացթողումներ, խեղաթյուրումներ կամ ներքին վերահսկողության համակարգի շրջանցում:
- պատկերացում ենք կազմում աուդիտին վերաբերող ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ՝ տվյալ հանգամանքներում տեղին աուդիտորական ընացակարգեր մշակելու, բայց ոչ Խմբի ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով:
- գնահատում ենք կիրառվող հաշվառական կան հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը և ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հարակից բացահայտումների հիմնավորվածությունը:
- կատարում ենք եզրահանգում՝ ղեկավարության կողմից անընդհատության հիմունքով հաշվառում կիրառելու տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիւււււ ընդունելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները, կատարում ենք հետևություն, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որոնք կարող են լուրջ կասկածներ հարուցել Խմբի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրակացնենք, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, ձենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում

ուշադրություն հրավիրենք հաճախված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումների, և, այդ բացահայտումների ոչ համապատասխան լինելու դեպքում՝ ձևափոխենք մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել Խմբի կողմից անընդհատության հիմունքով գործունեության և իրականացման դադարեցմանը:

- գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները և գնահատում ենք, թե արդյոք համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են իրենց հիմքում ընկած գործառնություններն ու իրադարձությունները այնպիսի ձևով, որը թույլ է տալիս ապահովել ճշմարիտ ներկայացում:
- պլանավորում և իրականացում ենք Խմբի աուդիտը Խմբի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ բիզնես մշակույթների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ ձեռք ենք բերելու համար՝ որպես հիմք համախմբված ֆինանսական Իաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք Խմբի աուդիտի նպատակով իրականացվող աշխատանքի ուղղորդման, ղեկավարման և ստուգման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Ի թիվս այլ հարցերի, մենք տեղեկացնում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, աուդիտի ընթացքում առաջացած էական հարցերի, այդ թվում աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված ներքին վերահսկողության համակարգի էական թերությունների մասին:

Մույն անկախ աուդիտորական եզրակացության ներկայացման համար հիմք հանդիսացող աուդիտի իրականացման պատասխանատու գործընկերներն են:

Արամ Հովհաննիսյան
Գլխավոր տնօրեն

«Էյ-Էմ-Էյ» Աուդիտ» ՓԲԸ
24 հունիսի 2025թ.

հազ. դրամ

ԱԿՏԻՎՆԵՐ

Ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Հիմնական միջոցներ

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ներդրումային արժեթղթեր

Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Ընթացիկ ակտիվներ

Պաշարներ

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Կարճաժամկետ ավանդներ բանկերում

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ

Ընդամենը ակտիվներ

ԶՈՒՏ ԱԿՏԻՎՆԵՐ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Զուտ ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ պարտավորություններ

Ակտիվներին վերաբերող շնորհներ

Հետաձգված հարկային պարտավորություններ

Ընդամենը ոչ ընթացիկ պարտավորություններ

Ընթացիկ պարտավորություններ

Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Պահուստներ

Շահութահարկի գծով պարտավորություններ

Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ

Ընդամենը պարտավորություններ

Ընդամենը պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ

Ծնթգ. 31 դեկտեմբերի
2024թ.

31 դեկտեմբերի
2023թ.

5	80,964,635	69,927,892
6	22,001	17,995
	509,225	6,000
	81,495,861	69,951,887
7	268,128	195,917
8	1,376,827	1,362,574
9	770,573	961,445
10	9,337,239	9,828,881
	11,752,767	12,348,817
	93,248,628	82,300,704
	70,532,095	62,313,768
11	5,388,355	5,085,434
17	12,857,597	11,219,799
	18,245,952	16,305,233
11	1,545,685	1,451,236
12	2,318,193	1,752,882
13	423,068	395,856
	183,635	81,729
	4,470,581	3,681,703
	22,716,533	19,986,936
	93,248,628	82,300,704

հազ. դրամ

Ուսման վարձերից եկամուտ

Եկամուտ շնորհներից

Այլ եկամուտ

Աշխատակիցներին հատուցումներ

Գործուղման և ներկայացուցչական ծախսեր

Մաշվածություն և ամորտիզացիա

Հեռահաղորդակցության ծախսեր

Ապահովագրական ծախսեր

Կրթաթոշակի գծով ծախսեր

Գրասենյակային ծախսեր

Արժեզրկման կորուստ

Այլ ծախսեր

Այլ եկամուտ

Գործառնական գործունեությունից արդյունք

Ֆինանսական եկամուտ

Փոխարժեքային տարբերությունից (վնաս)/օգուտ

(Վնաս)/շահույթ մինչև շահութահարկով հարկումը

Շահութահարկի գծով փոխհատուցում/(ծախս)

(Վնաս)/շահույթ տարվա համար

Այլ համապարփակ արդյունք

Հիմնական միջոցների վերագնահատում՝ առանց
հարկերի

Ընդամենը համապարփակ արդյունք

Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
14	7,334,274	7,382,671
14	5,321,742	4,910,222
14	741,969	535,917
	13,397,985	12,828,810
	(10,335,182)	(9,312,817)
	(299,907)	(329,628)
	(1,674,181)	(1,296,265)
	(17,178)	(18,642)
	(188,841)	(162,225)
	(223,034)	(266,140)
15	(1,046,925)	(1,130,685)
	(149,604)	(716,431)
	(792,952)	(151,871)
	104,916	289,556
	(1,224,903)	(266,338)
16	845,778	854,128
	(74,879)	9,115
	(454,004)	596,905
17	3,820	(501,351)
	(450,184)	95,554
	8,668,511	-
	8,218,327	95,554

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2025 թվականի հունիսի 24-ին և ստորագրվել են Լեռնիս անունից:

Հովհաննես Հովհաննիսյան
Ռեկտոր

Ռաֆիկ Գրիգորյան
Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature in blue ink)

*«Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամ
Ձուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար*

հազ. դրամ	Վերագնահատման պահուստ	Պահուստային կապիտալ	Կուտակված արդյունք	Ընդամենը
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2023թ.	17,551,430	169,894	44,496,890	62,218,214
Վնաս տարվա համար	-	-	95,554	95,554
Վերագնահատված հիմնական միջոցների մաշվածքի փոխանցում	(2,158,748)	-	2,158,748	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	15,392,682	169,894	46,751,192	62,313,768
Մնացորդը առ 1 հունվարի 2024թ.	15,392,682	169,894	46,751,192	62,313,768
Վնաս տարվա համար	-	-	(450,184)	(450,184)
Այլ համապարփակ եկամուտ				
Հիմնական միջոցների վերագնահատում առանց հարկերի	8,568,511	-	-	8,668,511
Ընդամենը համապարփակ եկամուտ տարվա համար	8,568,511	-	(450,184)	8,218,327
Վերագնահատված հիմնական միջոցների մաշվածքի փոխանցում	(824,773)	-	824,773	-
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	23,236,420	169,894	47,125,781	70,532,095

Ձուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվությունը պետք է դիտարկվի 10-ից 36-րդ էջերում ներկայացված համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

հազ. դրամ	Ծնթգ.	2024թ.	2023թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Տարվա (վնաս)/շահույթ		(450,184)	95,554
Ճշգրտումներ			
Մաշվածության և ամորտիզացիայի		1,674,181	1,296,265
Հիմնական միջոցների դուրսգրումից վնաս		285,491	210,395
Շահութահարկի գծով (փոխհատուցում)/ծախս		(3,978)	501,351
Շնորհներից եկամուտ		(5,321,742)	(4,910,222)
Ֆինանսական եկամուտ		(845,778)	(854,128)
Արժեզրկման կորուստ		149,604	716,431
Ընթացիկ պահուստների փոփոխություն		27,212	44,919
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս/(օգուտ)		74,879	(9,115)
Գործառնական արդյունք նախքան շրջանառու կապիտալի փոփոխությունները		(4,410,315)	(2,908,550)
Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի (ան)/ավազում		(86,052)	(896,120)
Պաշարների (ան)/նվազում		(72,211)	(18,412)
Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր ան/(նվազում)		571,468	(188,875)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված դրամական միջոցներ		(3,997,110)	(4,011,957)
Վճարված շահութահարկ		(77,590)	(350,405)
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		(4,074,700)	(4,362,362)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(2,151,320)	(1,921,161)
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(500,000)	-
Կարճաժամկետ բանկային ավանդներ		190,872	961,445
Ստացված տոկոսներ		796,643	821,588
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		(1,663,805)	(138,128)
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր			
Շնորհներից մուտքեր		5,321,742	5,103,971
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների գուտ հոսքեր		5,321,742	5,103,971
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդների շուտ (նվազում)/ան		(416,763)	603,481
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը		(74,879)	9,515
դրամական միջոցների վրա		9,828,881	9,215,885
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա սկզբում		9,337,239	9,828,881
Դրամարկղում և բանկերում մնացորդներ տարվա վերջում	10	9,337,239	9,828,881

1 Նախապատմություն

(ա) Հիմնադրամը և հիմնական գործունեությունը

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա՝ «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամի (այսուհետ՝ «Հիմնադրամ») և վերջինիս դուստր ընկերությունների (այսուհետ միասին՝ «Խումբ») գործունեության համար:

«Երևանի պետական համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը հիմնադրվել է 2002թ.-ին: 2014թ. նոյեմբերին ՀՀ կառավարության որոշմամբ վերակազմակերպվել է հիմնադրամի: «Երևանի պետական համալսարան» հիմնադրամը «Երևանի պետական համալսարան» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (պետական գրանցման համարը՝ 273.210.03130) իրավահաջորդն է (փոխանցման ակտին համապատասխան):

Հիմնադրամի հիմնադիրը Հայաստանի Հանրապետությունն է՝ ի դեմս ՀՀ կառավարության: Հայաստանի Հանրապետության անունից հանրես եկող պետական կառավարման լիազոր մարմինը ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունն է:

Հիմնադրամը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ունի երեք դուստր ընկերություն՝

- «ԵՊՀ» հրատարակչություն ՍՊԸ,
- «ԵՊՀ երկրաբանական հետազոտությունների կենտրոն» ՍՊԸ, և
- «ԵՊՀ ուսանողական ծառայություններ» ՍՊԸ:

Հիմնադրամը չունի ասոցիացված կազմա կերպություններ և համատեղ վերահսկվող միավորներ:

Հիմնադրամի գործունեության հիմնական տեսակները՝

- բարձրագույն, միջին, հետբուհական մասնագիտական, հանրակրթական և լրացուցիչ կրթության կազմակերպում,
- օտարերկրյա դիմորդների նախաաւարտական կրթության կազմակերպում, մշակույթի բնագավառում կրթական գործունեություն իրականացում,
- գիտամանկավարժական կադրերի աւարտատու, վերապատրաստում, որակավորման բարձրացում,
- գիտահետազոտական, գիտատեխնիկական, արտադրական աշխատանքների իրականացում, դրանց արդյունքների առևտրայնացում
- խորհրդատվական, փորձագիտական ծառայությունների մատուցում,
- հրատարակչական, տպագրական գործունեության ծավալում և դրա արդյունքների իրացում, գրքերի և այլ տպագիր և էլեկտրոնային միջոցներով գովազդի իրականացում,
- կրթական և ուսումնական վնարով դաշնթացների կազմակերպում,
- միջազգային ուսումնական և գիտատեխնիկական ծրագրերի իրականացում,
- աշխատողների, սովորողների և այլ անձանց հանրային սննդի, հանգստի, բուժման, կենցաղի կազմակերպում և սպասարկում:

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Աշխատակիցների միջին ցուցակային թվաքանակը 2024թ. կազմել է 2,899 մարդ (2023թ.՝ 2,777 մարդ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամում սովորում են թվով 14,264 ուսանող, որոնցից 1,094 Իջևանի մասնաճյուղում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հիմնադրամում սովորել են թվով 12,776 ուսանող, որոնցից 1,167 Իջևանի մասնաճյուղում:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ Երևան, Ալեք Մանուկյան 1: Հիմնադրամը, բացի Ալեք Մանուկյան 1 հասցեից, գործունեություն է իրականացնում նաև Արթուրյան 52 (թիվ 6 և 8 մասնաշենքեր), Կիևյան 1/ա (Քաղ. պաշտպանության մասնաշենք) հասցեներում, ինչպես նաև ք.

Իջևանում (մ/ճ), Ծաղկաձորի, Հանքավան, Բլրականի ուսումնական բազաներում և Դիլիջանում (նամբար):

Հիմնադրամի կառավարումը հիմնված է իր ինքնավարության վրա՝ միանձնյա և կոլեգիալ կառավարման սկզբունքների գույակցմամբ, հիմնադրի, լիազոր մարմնի, հոգաբարձուների խորհրդի, գիտական և ռեկտորի գործառնությունների իրականացմամբ:

Հիմնադրամի կառավարման մարմիններն են՝

- 1) հոգաբարձուների խորհուրդը
- 2) կառավարիչը (այսուհետ՝ ռեկտոր):

Հիմնադրամի կառավարման բարձրագույն և հսկողություն իրականացնող մարմինը հոգաբարձուների խորհուրդն է, որի լիազորությունների ժամկետը 5 տարի է: Հոգաբարձուների խորհուրդը ձևավորում է ԵՊՀ-ի պրոֆեսորադասախոսական կազմի, սովորողների, հիմնադրի և լիազոր մարմնի ներկայացուցիչներից: ԵՊՀ-ի հոգաբարձուների խորհրդի անդամների թիվը 20 է.

- 5-ը՝ պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչներ,
- 5-ը՝ սովորողների ներկայացուցիչներ,
- 5-ը՝ հիմնադրի ներկայացուցիչներ են՝ Լուսաշաղրված ՀՀ վարչապետի կողմից պետական պաշտոն զբաղեցնող անձանցից,
- 5-ը՝ լիազոր մարմնի ներկայացուցիչներ են կրթության, գիտության, մշակույթի և տնտեսության տարբեր ոլորտներից:

Հիմնադրամի կառուցվածքային ստորաբաժանումներն են ֆակուլտետները, գիտահետազոտական և կրթական ինստիտուտները, մասնաճյուղերը, ամբիոնները, կենտրոնները, բաժինները, լաբորատորիաները, գիտական գրադարանը, քրատարակչությունը և այլ ստորաբաժանումներ:

Հիմնադրամի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կարգավիճակը, գործառնությունները, իրավասությունները սահմանվում են ՀՀ օրենսդրությամբ, Հիմնադրամի կանոնադրությամբ և իրենց կանոնադրություններով:

Կապակցված կողմերի հետ գործարքները ներկայացված են ծանոթագրություն 21-ում:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, նրա գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկան, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակում են բարեփոխվել և կարող են ունենալ տարբեր մեկնաբանություններ, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Հիմնադրամի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքները

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) պահանջների համաձայն: Ներկայումս ՖՀՄՍ-ները չեն պայմանավորում հաշվապահական հաշվառման վարման և համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման վերաբերյալ հատուկ ուղեցույցներ շահույթ չհետապնդող և ոչ կառավարական կազմակերպությունների համար: Եթե ՖՀՄՍ-ները չեն տալիս ուղղություն շահույթ չհետապնդող ոլորտի կազմակերպություններին հատուկ գործարքների հաշվառման վերաբերյալ, ապա հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը պետք է հիմնվի ՖՀՄՍ-ների ընդհանուր սկզբունքների վրա՝ համաձայն Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (ՀՀՄՍԻ) «Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ներկայացման հայեցակարգային հիմունքների»:

Հիմնադրամի ղեկավարությունը որդեգրել է «զուտ ակտիվների» հիմունքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման մոտեցումը: Չուտ ակտիվը Խմբի ակտիվների և պարտավորությունների տարբերությունն է, այն ներառում է Խմբի կուտակված արդյունքը:

(բ) Զափման հիմունքները

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ հողամասերի և շենքեր և շինությունների (դասակարգվում են որպես հիմնական միջոցներ), որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ համաձայն վերագնահատման ամսաթվից հետո կուտակված մաշվածությունը և արժեքը յուրից կորուստները:

(գ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Հիմնադրամի ֆունկցիոնալ արժույթն է հանդիսանում ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Հիմնադրամի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և խանգարանների տնտեսական էությունը:

Դրամը հանդիսանում է նաև այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթը: Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ նշվում է այլ տեղեկատվություն:

(դ) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու էամառ ղեկավարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ելծադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն ու համապատասխան ելծադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա առավելագույն էական ազդեցություն ունեցող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ կատարած կարևոր դատողությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 5-ում՝ Հիմնական միջոցներ:

Իրական արժեքի որոշում

Հիմնադրամի հաշվապահական հաշվառման մի շարք դրույթներ և բացահայտումներ պահանջում են իրական արժեքի որոշում ինչպես ֆինանսական, այնպես էլ ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար: Ակտիվի լամ պարտավորության իրական արժեքը չափելիս Հիմնադրամը հնարավորության սահմաններում օգտագործում է դիտարկելի շուկայական տվյալները:

Իրական արժեքները դասակարգվում են ըստ իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների, հիմք ընդունելով գնահատման մեթոդներում օգտագործված ելակետային տվյալները, ինչպես ներկայացված է ստորև՝

1-ին մակարդակ. համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների համար ակտիվ շուկաներում գնանշվող գներ (չճշգրտված),

2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում չներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի կամ պարտավորության գծով դիտարկվում են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների վրա հիման վրա ստացվող),

3-րդ մակարդակ. ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

Եթե ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը չափելու համար օգտագործվող ելակետային տվյալները կարող են դասակարգվել իրական արժեքի հիերարխիայի տարբեր մակարդակների, ապա իրական արժեքի չափումն ամբողջությամբ դասվում է հիերարխիայի այն նույն մակարդակին, որին դասվում են այն ամենացածր մակարդակի ելակետային տվյալները, որոնք էական են ամբողջությամբ վերցված իրական արժեքի չափման համար:

Իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև տեղի ունեցող փոխանցումներն Հիմնադրամը ճանաչում է այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

Որոշ համեմատական գումարներ վերադասակարգվել են ընթացիկ տարվա ներկայացումներին համապատասխանելու նպատակով:

(ա) Համախմբման հիմքը

(i) Դուստր կազմակերպություններ

Դուստր կազմակերպությունները Խմբի յոդմից վերահսկվող կազմակերպություններն են: Դուստր կազմակերպությունների ֆինանսական հաշվետվությունները ներառվում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում վերահսկողության սահմանման ամսաթվից և դադարում են ներառվելուց վերահսկողությունը կորցնելու ամսաթվից: Դուստր կազմակերպությունների հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը ըստ անհրաժեշտության փոփոխվում է, որպեսզի համընկնի Խմբի կողմից ընդունվածների հետ:

(ii) Համախմբման ժամանակ բացառվող հաշվապահական գործարքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ներխմբային հաշվարկների մնացորդներն ու գործառնությունները, խնայես նաև ներխմբային գործառնություններից առաջացող ցանկացած չիրացված եկամուտները և ծախսերը բացառվում են:

(բ) Հիմնական միջոցներ

(i) Ճանաչում և չափում

Հիմնական միջոցների միավորները չափվում են սկզբնական կամ իրական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Սկզբնական արժեքը ներառում է ակտիվի ձեռք բերմանն ուղղակի վերագրելի ծախսումները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ (հիմնական բաղկացուցիչներ):

Հիմնական միջոցի միավորի օտարումից ստացված շահույթը և վնասը որոշվում են համեմատելով օտարումից ստացված մուտքերը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքի հետ և ճանաչվում են գուտ հիմունքով «Այլ եկամուտ/Այլ ծախս» էությունում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հիմնական միջոցների բաղկացուցիչ փոխարինման ծախսերը ճանաչվում են միավորի հաշվեկշռային արժեքում, երբ հավանական է, որ Խումբը կհոսեն այդ միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները և վերջինիս արժեքը հնարավոր կլինի արժանահավատորեն չափել: Փոխարինվող բաղկացուցիչի հաշվեկշռային արժեքն ապաճանաչվում է: Հիմնական միջոցների ամենօրյա սպասարկման ծախսումները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ առաջանալուն պես:

(iii) Հողամասերի և շենքերի և շինությունների վերագնահատում

Հողամասերը և շենքերը և շինությունները չսփվում են իրական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կուտակված կորուստները, որոնք ճանաչվել են վերագնահատման ամսաթվից հետո: Վերագնահատումները կատարվում են բավարար պարբերականությամբ, որպեսզի հաշվեկշռային արժեքը էականորեն չտարբերվի հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ իրական արժեքից:

Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով աճում է, աճն ուղղակիորեն ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում և կուտակվում զուտ ակտիվներում վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում: Այնուամենայնիվ, եթե այդ աճը վերականգնում է նույն ակտիվների նախկին վերագնահատումների արդյունքում առաջացած նվազումը, այն ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ այն չափով, որով նախապես նվազումը ճանաչվել էր շահույթում կամ վնասում: Եթե ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը վերագնահատման հետևանքով նվազում է, նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուամենայնիվ, նվազումը ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամտում այն գումարի չափով, որը չի գերազանցում այդ ակտիվների գծով վերագնահատումից արժեքի աճի առկա կոեֆիցիենտի մնացորդը: Այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված նվազումը պակասեցնում է զուտ ակտիվներում վերագնահատումից արժեքի աճի հոդվածում կուտակված գումարը:

Հիմնական միջոցների վերագնահատումից արժեքի աճը, որը ներառված էր զուտ ակտիվներում, ուղղակիորեն վերագրվում է կուտակված արդյունքին, երբ ակտիվները ապաճանաչվում են: Վերագնահատումից արժեքի աճի ամբողջի վերաբերումը կուտակված արդյունքին տեղի է ունենում, երբ ակտիվը դուրս է գրվում կամ օտարվում է: Այնուամենայնիվ, վերագնահատումից արժեքի աճի որոշ մասը վերագրվում է կուտակված արդյունքին՝ Խմբի կողմից ակտիվի օգտագործմանը զուգընթաց: Այս դեպքում, վերագրվող գումարի մեծությունը ակտիվների վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվների սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությունն է:

Վերագնահատումից արժեքի աճի վերագրումը կուտակված արդյունքին չի կատարվում շահույթի կամ վնասի միջոցով:

(iv) Մաշվածություն

Հիմնական միջոցների միավորների մաշվածության հաշվարկը սկսվում է դրանց օգտագործման համար մատչելի դառնալու պահից, իսկ սահմանափակ ուժեքով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից:

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների յուրաքանչյուր մասի օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում, քանի որ այս մեթոդն առավել ճիշտ է արտացոլում ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտների օգտագործման մոդելը:

Ստորև ներկայացված են օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների համար:

Շենքեր և շինություններ	5-100 տարի
Կառուցվածքներ	5-20 տարի
Մեքենաներ, սարքավորումներ և փոխանցող հարմարանքներ	5-20 տարի
Տրանսպորտային միջոցներ	5-20 տարի
Տնտեսական գույք	5-20 տարի
Թանգարանային գույք	Չմաշվող, 3-5 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

(գ) Ոչ նյութական ակտիվներ

(i) Ծանաչում և չափում

Խմբի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ունեն օգտակար ծառայության սահմանափակ ժամկետ, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

(ii) Հետագա ծախսումներ

Հետագա ծախսումները կապիտալացվում են միայն այն ժամանակ, երբ նրանք ավելացնում են ոչ նյութական ակտիվի միավորի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները:

(iii) Ամորտիզացիա

Ամորտիզացիան ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվները օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետի ընթացքում: Ամորտիզացիայի հաշվարկը սկսվում է, երբ ակտիվը մատչելի է օգտագործման համար: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետներն ընթացիկ և համեմատական ժամանակաշրջանների ձամար հետևյալն են.

▪ Համակարգչային ծրագրեր	3-10 տարի
▪ Լիցենզիաներ	1-2 տարի, անժամկետ
▪ Արտոնագրեր	1-2 տարի, անժամկետ
▪ Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	1-10 տարի

Ամորտիզացիայի հաշվարկի մեթոդները, օգտակար ծառայության ժամկետները և մնացորդային արժեքները վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և ճշտվում են ըստ անհրաժեշտության:

(դ) Պաշարներ

Պաշարները ներկայացված են սկզբնական արժեքից և իրացման գույք արժեքից նվազագույնով: Պաշարների սկզբնական արժեքը հաշվարկվում է առաջին մուտքը առաջին ելք (ՖԻՖՈ) սկզբունքով և ներառում է ձեռքբերման գինը, ներկրման սուբսիդիաները, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք ենթակա չեն Խմբին հետ վերադարձման, ինչպես նաև տրանսպորտային, բեռնման և բեռնաթափման և այլ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն կապված են դրանց ձեռքբերման հետ: Իրացման գույք արժեքը սովորական գործունեության ընթացքում վաճառքի գնահատված գինն է՝ հանած համարման և վաճառքը կազմակերպելու համար գնահատված ծախսումները:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խումբը գնահատում է առկա պաշարների իրացման գույք արժեքը: Խմբի դեբավալորությունը կիրառում է դատողություն՝ դրանց իրացման գույք արժեքը որոշելու հարցում՝ ելնելով այդ պաշարների բնույթից: Եթե գնահատման արդյունքում պարզվում է, որ պաշարների իրացման գույք արժեքն ավելի փոքր է, քան դրանց սկզբնական արժեքը, ապա գրանցված տարբերությունը ծախսագրվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապատասխան եկամտի համախմբված հաշվետվությունում:

(ե) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Առևտրական դեբիտորական պարտքերի սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում դրանց, առաջացման օրը: Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում, երբ Խումբը դառնում է գործիքի պայմանագրային դրույթների կողմ:

Ֆինանսական ակտիվի (եթե այն առևտրական դեբիտորական պարտք չէ, որը չի պարունակում էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ) չափում ֆինանսական պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով՝ գումարած, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական

արժեքով չհասնող միավորի համար, գործիքի ձեռքբերմանը կամ թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի հետ կապված ծախսումները: Էական ֆինանսավորման բաղկացուցիչ չպարունակող առևտրական դեբիտորական պարտքի սկզբնական չափումն իրականացվում է գործարքի գնով:

(ii) **Դասակարգում և հետագա չափում**

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը դասակարգում է որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող պարտքային ներդրում, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող բաժնային ներդրում կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հստակ փորձ է ակտիվների կառավարման իր բիզնես մոդելը, որի դեպքում բոլոր այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց վրա ազդում է այդ փոփոխությունը, վերադասակարգվում են բիզնես մոդելի փոփոխությանը հաջորդող առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրը:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմանները և նախատեսված չէ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- ակտիվը պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակներում, որի նպատակն է պահել ակտիվը պայմանագրային դրամական միջոցների ռոսքեր հավաքագրելու համար, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացում են դրամական միջոցների հոսքեր, որոնք համոզիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ:

Բոլոր ֆինանսական ակտիվները, որոնք դասակարգված չեն որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող, չափվում են իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով: Սկզբնական ճանաչման պահին հստակ կարող է անդադնալիորեն նախատեսել ֆինանսական ակտիվը, որն այլապես բավարարում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափման պահանջները, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը հակառակ դեպքում կառաջանար:

Ֆինանսական ակտիվներ - Բիզնես մոդելի գնահատում

Հստակ պորտֆելի մակարդակով գնահատում է այն բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակներում պահվում է ակտիվը, քանի որ այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է գործունեության կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Գնահատման ժամանակ դիտարկվում է հետևյալ տեղեկատվությունը.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը և նպատակները և այդ քաղաքականության աշխատանքը գործնականում: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը կամ դրամական միջոցների հոսքերի իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելի շրջանակներում պահվող ֆինանսական ակտիվների) արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ֆինանսական ակտիվների նախորդ ժամանակաշրջանների վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, վաճառքների պատճառները և ապագա վաճառքների հետ կապված ակնկալությունները:

Ֆինանսական ակտիվների փոխանցումը երբեք կողմերին այնպիսի գործարքներում, որոնք չեն բավարարում ապահանջման պայմանները, չի դիտարկվում որպես վաճառք այս նպատակի համար և Խումբը շարունակում է ճանաչել ակտիվները:

Ֆինանսական ակտիվներ - Գնահատում, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ

Այս գնահատման նպատակների համար «մայր գումարը» սահմանվում է որպես ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» բաղկացած է փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամա նակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի և ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար փոխհատուցումից, ինչպես նաև շահույթի մարժայից:

Գնահատելիս, թե արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը հանդիսանում են միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարումներ, Խումբը դիտարկում է գործիքի պայմանագրային պայմանները: Այստեղ ներառվում է այն գնահատումը, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվը պարունակում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է այնպես փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների ժամկետը կամ շուկայի, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը դիտարկում է հետևյալը.

- պայմանական դեպքերը, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների գումարը կամ ժամկետները,
- վաղաժամկետ մարման և գործողության ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են Խումբի պահանջը որոշակի ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ (օրինակ՝ ոչ վերադարձնելի ֆինանսական ակտիվից):

Վաղաժամ մարման պայմանը համապատասխանում է միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշին, եթե վաղաժամկետ գումարն ըստ էության իրենից ներկայացնում է մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսների վճարված գումարները, որոնք կարող են ներառել պայմանագրի վաղաժամ դադարեցման համար ողջամիտ լրացուցիչ փոխհատուցում:

Ֆինանսական ակտիվներ - Հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ամորտիզացված արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով: Տոկոսային եկամուտը, փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող շահույթը և վնասը և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանջումից առաջացող շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ - Դասակարգում, հետագա չափում, շահույթ և վնաս

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող և հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Տոկոսային ծախսը և փոխարժեքային տարբերություններից առաջացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Ապահանջումից առաջացող ցանկացած շահույթը կամ վնասը նույնպես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(iii) Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների փոփոխություն **Ֆինանսական ակտիվներ**

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոխվում են, Խումբը գնահատում է, թե արդյոք փոփոխված ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են («նշանակալի փոփոխություն»), ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները հաճարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական

Ֆինանսական ակտիվն ապահանջվում է և ճանաչվում է նոր ֆինանսական ակտիվ՝ իրական արժեքով:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում, այսինքն, գնահատում է, թե արդյոք սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբերվում են փոփոխված կամ փոխարինող ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերից: Խումբը գնահատում է փոփոխության նշանակալի լինելը քանակական և որակական գործոնների հիման վրա հետևյալ հերթականությամբ՝ որակական գործոններ, քանակական գործոններ, որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցություն: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս գնահատումն իրականացնելիս Խումբը կիրառում է ֆինանսական պարտավորությունների ապահանջման ուղեցույցին նմանատիպ ուղեցույց:

Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է ելնելով հետևյալ որակական գործոններից.

- ֆինանսական ակտիվի արտարժույթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- ֆինանսական ակտիվի պայմանները աճելիս փոփոխություն, որի արդյունքում միայն մայր գումարի և տոկոսների վճարում հանդիսանալու չափանիշը չի բավարարվում (օրինակ՝ փոխարկման պայմանի ավելացում)

Եթե ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր չեն, փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջմանը: Այս դեպքում, Խումբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտումից առաջացող գումարը ճանաչում է որպես փոփոխության գծով շահույթ կամ վնաս՝ շահույթի կամ վնասի կազմում: Ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը վերահաշվարկվում է որպես ֆինանսական ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղջված, վերանայված կամ փոփոխված պայմանագրային դրամական միջոցների ներկա արժեք: Ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված ֆինանսական ակտիվի գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապահանջում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պայմաններով պարտավորության գծով դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե փոփոխությունը (կամ փոխարինումը) չի հանգեցնում ֆինանսական պարտավորության ապահանջմանը, Խումբը կիրառում է այն Իաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, համաձայն որի ֆինանսական ակտիվն համախառն հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտվում է, երբ փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապահանջման, այսինքն, Խումբը ճանաչում է փոփոխության (կամ փոխարինման) արդյունքում առաջացող ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի ճշգրտումը շահույթում կամ վնասում փոփոխության (կամ փոխարինման) ամսաթվի դրությամբ:

Գոյություն ունեցող ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերի փոփոխությունները չեն համարվում փոփոխություն, եթե հանդիսանում են գործող պայմանագրային պայմանների արդյունք:

Խումբն իրականացնում է փոփոխության նշանակալի լինելու քանակական և որակական գնահատում՝ դիտարկելով որակական գործոնները, քանակական գործոնները և որակական և քանակական գործոնների համատեղ ազդեցությունը: Խումբը եզրահանգում է, որ փոփոխությունը նշանակալի է հետևյալ որակական գործոնների հիման վրա.

- ֆինանսական պարտավորության արտաթուղթի փոփոխություն,
- գրավի կամ ապահովվածության այլ միջոցների փոփոխություն,
- փոխարկման պայմանի ավելացում,
- ֆինանսական պարտավորության ստորա լաստության փոփոխություն:

Քանակական գնահատման համար պայմանները նշանակալիորեն տարբեր են, եթե նոր պայմանների համաձայն դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը, ներառյալ՝ վճարված վճարները (առանց ստացված վճարների)՝ զեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության գծով մնացած դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե պարտքային գործիքների փոխարինումը կամ վերջիններիս պայմանների փոփոխությունը հաշվառվում է որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճանաչվում են որպես մարումից շահույթ կամ վնասի մաս: Եթե փոխարինումը կամ պայմանների փոփոխությունը չի հաշվառվում որպես մարում, ապա ցանկացած կրած ծախսերը կամ վճարված վճարները ճշգրտում են պարտավորության հաշվեկշռային արժեքը և ամորտիզացվում են փոփոխված պարտավորության գործողության մնացած ժամկետի ընթացքում:

(iv) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվից բնական հոսքերի ստացման պայմանագրային իրավունքներն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում, Խումբը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում վերահսկողությունը ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրում նշված պարտականությունը կատարվում է կամ չեղել է համարվում կամ ուժը կորցնում է: Խումբը նաև ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ փոփոխվում են վերջինիս պայմանները և երբ փոփոխված պարտավորությունից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերը նշանակալիորեն տարբեր են, որի դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն՝ իրական արժեքով:

Ֆինանսական պարտավորության ապաճանաչման ժամանակ մարված հաշվեկշռային արժեքի և վճարված հատուցման (ներառյալ՝ փոխանցված ոչ դրամային ակտիվները կամ ստանձնած պարտավորությունները) միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

(v) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ գումարով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում միայն այն դեպքում, երբ Խումբն ունի գումարները հաշվանցելու ներկայումս իրագործելի իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները ներառում են բանկերում պահվող ցպահանջ ավանդները և այլ կարճաժամկետ բարձր շրջափոխվող ունեցող ներդրումները՝ երեք ամիս կամ դրանից պակաս սկզբնական մարման ժամկետով: Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով քանի որ (i) պահվում են պայմանագրային դրամական հոսքերը հավաքելու համար և այդ պայմանագրային դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով հաշվարկված տոկոսների վճարումներ և (ii) նախորոշված չեն որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

(է) Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Առևտրային դեբիտորական պարտքերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, իսկ հետագայում հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ:

(ը) Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերը հաշվեկշռում ներկայացվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(թ) Կանխավճարներ

Կանխավճարները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանելով արժեզրկման համար պահուստը: Կանխավճարները դասակարգվում են որպես ոչ ընթացիկ, երբ կանխավճարին վերաբերող ապրանքներն ու ծառայություններն ակնկալվում է ստանալ մեկ տարի հետո կամ երբ կանխավճարը վերաբերում է այնպիսի սկստիվ, որը սկզբնական ճանաչման ժամանակ կդասակարգվի որպես ոչ ընթացիկ: Ակտիվներ ձեռք բերելու գծով կանխավճարները փոխանցվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի, երբ Խումբը ստանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողություն և հավանական է, որ ակտիվի հետ կապված ապագա տնտեսական օգուտները կհոսեն դեպի Խումբ: Այլ կանխավճարները ծախսագրվում են շահույթի կամ վնասի կազմում, երբ կանխավճարի հետ կապված ապրանքը կամ ծառայությունը ստացվում է: Եթե կա այնպիսի հայտանիշ, որ կանխավճարին վերաբերող ակտիվները, ապրանքները կամ ծառայությունները չեն ստացվի, ապա կանխավճարի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար դուրս է գրվում և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է անարվա շահույթում կամ վնասում:

(ժ) Հասույթ

Խմբի եկամուտները գոյանում են Հիմնադրամի կողմից ուսումնական ծառայությունների մատուցման դիմաց ուսման վարձերից, ալ ծառայությունների մատուցումից, ապրանքների վաճառքից և ստացված շնորհներից:

▪ **Ծառայությունների մատուցումից**

Ուսումնական ծառայությունների մատուցումից եկամուտը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում, քանի որ ուսանողները միաժամանակ են ստանում և սպառում ուսումնական ծառայությունների օգուտները: Այս եկամուտը ներառվում է «Հասույթ» հոդվածում:

▪ **Ապրանքների վաճառքից**

Ապրանքների վաճառքից ստացված հասույթը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ բավարարվել են հետևյալ բոլոր պայմանները.

- ա) Հիմնադրամը գնորդին է փոխանցել ապրանքների սեփականության իրավունքի հետ կապված ռիսկերի և հատույցների նշանակալի մասը,
- բ) վաճառված ապրանքի նկատմամբ Հիմնադրամը չի պահպանում ո՛չ կառավարչական շարունակական մասնակցություն, որը սովորաբար բխում է սեփականության իրավունքից, ո՛չ էլ ըստ էության հսկողություն,
- գ) հնարավոր է հասույթի գումարը արժանահավատորեն չափել,
- դ) հավանական է, որ գործարքի հետ կապված տնտեսական օգուտները հոսեն Հիմնադրամ, և

ե) հնարավոր է արժանահավատորեն չափել գործարքի հետ կապված կատարված կամ կատարվելիք ծախսերը:

Մովորաբար, սեփականության իրավունքի հետ կապված ռիսկերի և հատույցների փոխանցումը համընկնում է օրենքով նախատեսված ձևով իրավունքի փոխանցման կամ գնորդի տիրապետմանը հանձնելու հետ:

Ապրանքների վաճառքի ժամանակ դրանց հաշվեկշռային արժեքը պետք է ճանաչվի որպես ծախս այն ժամանակահատվածում, երբ ճանաչվում է դրանց հետ կապված հասույթը:

▪ **Զնորհներ և եկամուտ նվիրատվություններ/ը**

Եկամուտներին և ակտիվներին վերաբերող շորհների սկզբնական ճանաչումն իրականացվում է իրական արժեքով, երբ կա հիմնավոր հավաստիացում, որ շնորհը կստացվի և Հիմնադրամը բավարարելու է շնորհի հետ կապված պայմանները: Ակտիվներին վերաբերող շնորհները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում սխտեմատիկ հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում: Եկամուտներին վերաբերող շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Հիմնադրամի կրած ծախսերը, ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես շնորհներից և նվիրատվություններից ստացվող չկամուտ սխտեմատիկ հիմունքով այն նույն ժամանակաշրջաններում, երբ ծախսերը ճանաչվում են: Այս եկամուտը ներառվում է «Եկամուտ շնորհներից» հոդվածում:

▪ **Վարձակալությունից**

Խմբի գույքից վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Այս եկամուտը ներառվում է «Այլ եկամուտ» հոդվածում:

(ի) **Ֆինանսական եկամուտ և ծախսեր**

Խմբի ֆինանսական եկամուտը և ծախսերը ներառում են.

- ներդրումների գծով տոկոսային եկամուտը,
- փոխարժեքային տարբերություններից ստացված օգուտը կամ վնասը:

Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հաշվեգրվելուն պես՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած օգուտը և վնասը ներկայացվում են զուտ հիմունքով որպես ֆինանսական եկամուտ կամ ծախս:

(լ) **Արտարժույթ**

(i) **Արտարժույթով գործարքներ**

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով:

Արտարժույթի փոխարկումից առաջացող տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

(լս) **Աշխատակիցների հատուցումներ**

Խումբը աշխատակիցների կարճաժամկետ հատուցումները չափում է չգեղջված հիմունքով և ծախսագրում է, երբ համապատասխան ծառայությունը ստացվում է:

Պարտավորություն է ճանաչվում աշխատակիցներին վճարման ենթակա այն գումարների մասով, որոնց համար աշխատակցի կողմից մատուցված ծառայության դիմաց Խումբն ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, որը կարող է արժանահավատորեն գնահատվել:

(ծ) Ծահութահարկի գծով ծախս

Ծահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և ռետաձգված հարկերից: Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում կամ այլ համապարփակ եկամտում ճանաչված տարրերին:

(i) Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի վնասի գծով վճարման կամ ստացման ենթակա հարկի գումարն է, որը ներառում է Հախուդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

(ii) Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկը չի ճանաչվում ևն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման հետ կապված այն գործարքում, որը չի հանդիսանում ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում և որն ազդեցություն չունի ոչ հաշվապահական և ոչ էլ հարկվող շահույթի կամ վնասի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվը ճանաչվում է չօգտագործված հարկային վնասների, հարկային արտոնությունների և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց դրանք կարող են օգտագործվել: Հետաձգված հարկային ակտիվները վերաճանշվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ հարկային օգուտը կիրացվի:

Հետաձգված հարկի գումարը չափվում է կիրառելով հարկի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկի չափումն արտաշուշ է այն հարկային հետևանքները, որոնք Խումբն ակնկալում է, ունենալ երբ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը կվերականգնի կամ կհաշվանցվի:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և և արտավորությունները հաշվանցվում են, եթե Խումբն ունի ընթացիկ հարկային ակտիվներն ընթացիկ հարկային պարտավորությունների դիմաց հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հետաձգված հարկային ակտիվներն ու հետաձգված հարկային պարտավորությունները վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից նույն հարկատուից կամ տարբեր հարկատուներից, սակայն Խումբը մտադիր է հարկային պարտավորությունները մարել և հարկային ակտիվներն իրացնել զուտ հիմունքով կամ միաժամանակ իրացնել հարկային ակտիվներն ու մարել հարկային պարտավորությունները:

(կ) Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Խումբը՝ բնական անցյալ դեպքերի արդյունք, ունի ընթացիկ իրավական կամ կառուցողական պարտավորություն, որը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել, և հավանական է, որ այն պարտավորությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Պահուստները որոշվում են ակնկալվող դրամական

միջոցների ապագա հոսքերը գեղջեղվել հարկումից առաջ այն դրույքով, որն արտացոլում է տվյալ շուկայում դրամի ժամանակային արժեքը և այդ պարտավորությանը հատուկ ռիսկերը: Չեղջի վերականգնումը ճանաչվում է որպես ֆինանսական ծախս:

(h) **Վարձակալություն**

(i) **Կարճաժամկետ և ցածրարժեք վարձակալություններ**

Խումբը կիրառում է ՖՀՄՍ 16 սանդաղատով նախատեսված կարճաժամկետ վարձակալության ճանաչման ազատումը մեքենաների և սարքավորումների և գրասենյակային գույքի կարճաժամկետ վարձակալության դեպքում: Սրանք այն վարձակալություններն են, որոնց ժամկետը մինչև 12 ամիս է և չեն պարունակում գնման տարբերակ:

Կարճաժամկետ վարձակալության վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

4 **Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ**

Մի շարք նոր ստանդարտներ գործում են 2024թ. հունվարի 1-ին կամ հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար, և թույլատրվում է այդ ստանդարտների վաղաժամ կիրառումը: Այնուամենայնիվ, այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Խումբը վաղաժամ չի կիրառել նոր կամ փոփոխված ստանդարտները:

(ա) **ՖՀՄՍ 18 «Տեղեկատվության ներկայացում և բացահայտում ֆինանսական հաշվետվություններում»**

ՖՀՄՍ 18-ը կփոխարինի ՀՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և կկիրառվի 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո վկայվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է հետևյալ հիմնական նոր պահանջները.

- Կազմակերպություններից պահանջվում է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում բոլոր եկամուտները և ծախսերը դասակարգել ըստ հինգ դասերի՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, ընդհատված գործառնություններ և շահութահարկ: Կազմակերպություններից նաև պահանջվում է ներկայացնել նոր սահմանված գործառնական շահույթի ենթագումարը: Կազմակերպության գուտ շահույթը չի փոխվի:
- Դեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններում մեկ ծանոթագրությունում:
- Տրվում է ընդլայնված ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվությունը խմբավորելու վերաբերյալ:

Բացի այդ բոլոր կազմակերպություններից սահանջվում է օգտագործել գործառնական շահույթի ենթագումարը որպես մեկնարկային կետ դիմական հոսքերի մասին հաշվետվության համար՝ անուղղակի մեթոդով գործառնական գործունեության դրամական հոսքերը ներկայացնելիս:

Ներկայումս Խումբը գնահատում է նոր ստանդարտի ազդեցությունը, մասնավորապես, շահույթի կամ վնասի մասին համախմբված հաշվետվության, դրամական հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվության կառուցվածքի և դեկավարության կողմից սահմանված կատարողականի չափորոշիչների համար պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումների հետ կապված: Խումբը նաև գնահատում է ազդեցությունը էամախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վրա, այդ թվում այն հոդվածների համար, որոնք ներկայումս նշվում են որպես «այլ»:

(բ) **Այլ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներ**

Ստորև ներկայացված նոր կամ փոփոխված ստանդարտներն ըստ ակնկալիքների նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Փոխանակման հնարավորության բացառություն (ՀՀՄՍ 21-ի փոփոխություններ)
- Ֆինանսական գործիքների դառակարգում և չափում (ՖՀՄՍ 9-ի և ՖՀՄՍ 7-ի փոփոխություններ):

5 Հիմնական միջոցներ

հազ. դրամ	Հոլանմանը	Շենքեր և շինություններ	Կառուցվածք ներ	Մեքենաներ, սարքավորումներ և փոխանցող հարմարանքներ	Տրանսպորտ ային միջոցներ գույք և այլն	Թանգար անային գույք	Անավարտ շինարարությ ուն	Ընդամենը
<i>Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք</i>								
Առ 1 հունվարի 2023թ.	14,010,812	60,441,599	345,107	3,654,730	259,433	4,140,598	112,336	82,965,787
Ավելացումներ	-	526,282	24,021	613,765	65,200	683,134	-	1,912,402
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	-	-	(1,097)	(49,077)	-	(159,533)	-	(209,707)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	14,010,812	60,967,881	368,031	4,219,418	324,633	4,664,199	112,336	84,668,482
Ավելացումներ	-	-	37,257	826,757	15,300	748,483	0	1,590,541
Կապիտալացում	-	479,139	-	28,303	-	-	-	544,699
Վերագնահատումից արժեքի ան/(նվազում)	17,883,101	(7,311,591)	-	-	-	-	-	10,571,510
Ընդամենը շարժ	-	(126,637)	3,754	(54,273)	(63,058)	295,214	(62,300)	7,300
Դուրս գրում	-	-	-	(79,784)	-	(203,754)	(499)	(284,037)
Ռուսում	-	-	-	(4,693)	(15,119)	(109,463)	-	(129,275)
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	31,893,913	54,008,792	409,042	4,935,128	261,576	5,594,079	49,338	96,261,920
<i>Մաշվածություն և արժեքի մնաց կորուստներ</i>								
Առ 1 հունվարի 2023թ.	-	(7,462,475)	(215,726)	(2,436,352)	(133,727)	(3,251,360)	(107,627)	(13,607,267)
Տարեկան մաշվածություն	-	(858,105)	(16,951)	(137,079)	(18,123)	(259,350)	-	(1,289,608)
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	-	-	-	27,766	-	127,668	851	156,285
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	-	(8,320,580)	(232,677)	(2,545,665)	(151,850)	(3,383,042)	(106,776)	(14,740,590)
Տարեկան մաշվածություն	-	(1,032,622)	(18,916)	(267,732)	(19,189)	(324,425)	(0)	(1,662,884)
Ներքին շարժ	-	136,358	(308)	(243,218)	(6,022)	56,451	56,739	-
Դուրս գրում	-	-	-	79,784	-	203,754	499	284,037
Օտարումներ	-	-	-	2,448	15,119	104,585	-	122,152
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	-	(9,216,844)	(251,901)	(2,974,383)	(161,942)	(3,342,677)	(49,538)	(15,997,285)

<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>								
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	14,010,812	52,647,301	135,354	1,673,753	172,783	1,281,157	5,560	69,927,892
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	31,893,913	44,791,948	157,141	1,961,345	99,814	2,052,002	-	80,964,635
Տարվա մաշվածությունն ամբողջությամբ ներառվել է մաշվածություն և ամորտիզացիա հոդվածում: Դեռևս օգտագործման մեջ գտնվող, սակայն լրիվ մաշվածությունը հաշվարկված հիմնական միջոցների համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ին կազմում էր 5,008,094 հազ. դրամ, (2023թ.՝ 5,478,662 հազ. դրամ):								

(ա) Հոդամասերի և շենքերի և շինությունների լերագնահատում

Ղեկավարությունը պայմանագիր է կնքել անկախ գնահատող «Օրբան» ՍՊԸ-ի հետ և համաձայնարել է գնահատել հոդամասերի և շենքեր և շինությունների իրական արժեքը 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Հոդամասերի իրական արժեքը ավելացել է 17,883,101 հազ. դրամով, իսկ շենքեր և շինություններինը նվազել է 7,311,591 հազ. դրամով:

Հիմնադրամի գնահատված հիմնական միջոցների մեծ մասը ստանդարտ բնույթի է և հաճախ վաճառվում է բաց շուկայում: Հետևաբար, գույքի և սարքավորումների իրական արժեքը հիմնականում գնահատվել է օգտագործելով շուկայական արժեքի որոշման համեմատական մեթոդը: Գնահատումներն իրականացվել են գնահատողի կողմից և հիմնված են հիմնական միջոցների տեսակի, գտնվելու վայրի և վիճակի վերաբերյալ վերջին գործարքների գնային տվյալների շտեմարանների վրա: Գնահատման նպատակով տնտեսական մաշվածության տեստավորում չի իրականացվել հաշվի առնելով Հիմնադրամի գործունեության ոչ առևտրային բնույթը:

Հիմնադրամի շենքեր և շինությունները կաճում 609,569 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով հաշվառված ԵՊՀ Հյուրերի տան մասով պետական գրանցման գործընթացը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դեռ չէր ավարտվել:

(բ) Հիմնադրամի գրադարանի հնատիպ, հազվագյուտ և արվեստի գրականության գրքեր

ԵՊՀ Սարգիս և Մարի Իզմիրյանների անվան գրադարանի հնատիպ, հազվագյուտ և արվեստի գրականության բաժնում 16 գրքամատյանների հիման վրա պահվում են 14-րդ դարի 1 ձեռագիր և հնատիպ 21,521 միավոր գրքեր: Այս գրքերի հաշվեկշռային արժեքը չի արտացոլում նրանց իրական արժեքը: Միևնույն ժամանակ, ղեկավարությանը դեռևս չի հաջողվում դրանց իրական արժեքը որոշելու համար արտաքին գնահատող Լազմակերպություն գտնել:

(գ) Գրավադրված հիմնական միջոցներ

2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը չունի գրավադրված հիմնական միջոցներ:

6 Ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիա ներ	Արտոնա գրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
Առ 1 հունվարի 2023թ.	30,319	1,800	1,335	58,791	92,245
Ավելացումներ	1,575	25	-	6,679	8,280
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	(189)	(20)	-	-	(209)
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	31,705	1,805	1,335	65,470	100,316
Ավելացումներ	7,522	-	-	8,558	16,080
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	(84)	-	(228)	(1,142)	(1,454)
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	39,144	1,805	1,107	72,886	114,942
Մաշվածություն և արժեզրկումից կորուստներ					
Առ 1 հունվարի 2023թ.	(25,036)	(220)	(1,161)	(49,852)	(76,269)
Տարեկան մաշվածություն	(2,525)	(67)	(7)	(4,095)	(6,698)
Օտարումներ/դուրսգրումներ	189	20	-	437	646
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	(27,372)	(267)	(1,168)	(53,510)	(82,321)
Տարեկան մաշվածություն	(1,986)	(66)	(4)	(8,867)	(10,923)
Օտարումներ/Դուրսգրումներ	75	-	228	-	303
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	(29,283)	(333)	(944)	(62,377)	(92,941)
Հաշվեկշռային արժեք					
Առ 31 դեկտեմբերի 2023թ.	4,339	1,538	167	11,960	17,995
Առ 31 դեկտեմբերի 2024թ.	9,861	1,472	163	10,509	22,001

Տարվա մաշվածությունն ամբողջությամբ ներառվել է մաշվածություն և ամորտիզացիա հոդվածում:

7 Պաշարներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Հումք և նյութեր	100,825	66,794
Ծինանյութեր	46,972	15,597
Գրենական պիտույքներ	37,094	23,491
Ապրանքներ	30,072	48,507
Արտադրանք	26,790	22,750
Վառելիք	11,907	4,969
Այլ	14,468	13,809
	268,128	195,917

8 Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրային դեբիտորական պարտքեր	1,126,944	984,179
Տրված կանխավճարներ	199,436	15,144
Դեբիտորական պարտքեր պետական բյուջեից	46,240	281,609
Այլ դեբիտորական պարտքեր	183,218	188,848
Առևտրային դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստ	(179,011)	(107,206)
	1,376,827	1,362,574

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքերի հետ կապված Խմբի ենթարկվածությունը պարտքային ու արտարժույթի ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

9 Կարճաժամկետ ավանդներ բանկերում

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Կարճաժամկետ ավանդ ազգային արժույթով	632,147	692,964
Կարճաժամկետ ավանդ արտարժույթով	138,426	268,481
	770,573	961,445

(ա) Պայմաններ և մարման ժամկետներ

Ստորև ներկայացված են բանկային ավանդների պայմանները:

հազ. դրամ				31 դեկտեմբերի 2024թ.	
Բանկային ավանդ	Արտարժույթ	Անվանական տոկոսադրույք	Դարման ամսաթիվ	Անվանական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք
Թիվ 1	ԱՄՆ դոլար	4.5%	03/04/2025	131,850	132,304
Թիվ 2	ԱՄՆ դոլար	4%	11/04/2025	5,948	6,122
Թիվ 3	ՀՀ դրամ	9.25%	05/06/2025	600,000	632,147
				737,798	770,573

Բոլոր բանկային ավանդներն ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ ավանդների իրական արժեքը հավասար է դրանց հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ զեղչման ազդեցությունն էական չէ:

Բանկերում կարճաժամկետ ավանդների հետ կապված Խմբի ենթարկվածությունը պարտքային, տոկոսադրույքի ու արտադրության ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

10 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Բանկային հաշիվներ	588,793	1,313,321
Ցայահանջ ավանդներ	8,748,446	8,515,560
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների մնացորդը ֆինանսական վիճակի և դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություններում	9,337,239	9,828,881

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տեղաբաշխված են 6 հայկական բանկերում, արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն (2023թ.՝ տեղաբաշխված էին 6 հայկական բանկերում, դասակարգված են որպես ընթացիկ, արժեզրկված կամ ժամկետանց չէին):

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքների հետ կապված Խմբի ենթարկվածությունը պարտքային, տոկոսադրույքի ու արտադրության ռիսկերին ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

11 Հետաձգված եկամուտ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ոչ ընթացիկ		
Ակտիվներին վերաբերող շնորհներից	5,388,355	5,085,434
	5,388,355	5,085,434
Ընթացիկ		
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներից	1,545,685	1,451,236
	1,545,685	1,451,236

12 Առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	260,215	180,787
Մտացված կանխավճարներ ուսման վարձերի գծով	1,857,700	1,530,664
Աշխատավարձի և այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով	20,559	18,599
Վճարվելիք հարկեր և պարտավորություններ	150,248	127
Այլ կրեդիտորական պարտքեր	29,471	22,705
	2,318,193	1,752,882

Խմբի ենթարկվածությունը արտադրության և իրացվելիության ռիսկերին առևտրային և այլ կրեդիտորական պարտքերի հետ կապված ներկայացված է ծանոթագրություն 18-ում:

13 Պահուստներ

հազ. դրամ	1 հունվարի 2024թ.	Ավելացում	31 դեկտեմբերի 2024թ.
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	395,856	27,212	423,068
	395,856	27,212	423,068
հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Ավելացում	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Չօգտագործված արձակուրդային պահուստ	350,937	44,919	395,856
	350,937	44,919	395,856

14 Հասույթ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ուսման վարձերից	7,334,274	7,382,671
Եկամուտներին վերաբերող շնորհներ	5,321,742	4,910,072
Հյուրերի տան և հանրակացարանային ծառայություններից	263,945	216,443
Լրացուցիչ կրթական դասընթացներից և քննություններից	354,829	168,056
Այլ եկամուտ	123,195	151,568
	13,397,985	12,828,810

Խմբի եկամուտները գոյանում են Հիմնադրամի կողմից ուսումնական ծառայությունների մատուցման դիմաց ուսման վարձերից, ալ ծառայությունների մատուցումից, ապրանքների վաճառքից և ստացված շնորհներից:

Ուսումնական ծառայությունների մատուցումից եկամուտը ճանաչվում է ժամանակի ընթացքում, քանի որ ուսանողները միաժամանակ են ստանում և սպառում ուսումնական ծառայությունների օգուտները:

Եկամուտներին վերաբերող շնորհները, որոնք փոխհատուցում են Հիմնադրամի կրած ծախսերը, ճանաչվում են սխտեմատիկ հիմունքով այն նույն ժամանակաշրջաններում, երբ ծախսերը ճանաչվում են:

15 Գրասենյակային ծախսեր

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ծառայությունների ձեռքբերում	287,303	223,271
Կոմունալ ծախսեր	281,129	231,424
Նյութածախս	124,364	121,404
Չփոխհատուցվող հարկերից ծախսեր	107,736	330
Նորոգում և սպասարկում	72,180	39,165
Ֆինանսավորումների գծով ծախսեր	58,517	268,383
Վարձակալության գծով ծախսեր	57,406	3,150
Աուդիտ և խորհրդատվություն	25,904	9,298
Պրակտիկայի կազմակերպման ծախսեր	15,769	21,119
Գրասենյակային ծախսեր	12,081	174,899
Բանկային ծախսեր	2,924	2,637
Թերթեր, ամսագրեր	1,287	1,411
Այլ	325	34,194
	1,046,925	1,130,685

16 Ֆինանսական եկամուտ

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	845,778	854,128
Շահույթում կամ վնասում ճանաչված ֆինանսական եկամուտներ	845,778	854,128

17 Շահութահարկ

(ա) Շահույթում կամ վնասում ճանաչված գումարներ

Խումբը շահութահարկը վճարում է 18% դրույքով (2023թ.՝ 18%):

հազ. դրամ	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարի	(261,226)	(318,948)
Հետաձգված հարկի գծով փոխհատուցում/ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացումն հակադարձում	265,046	(182,403)
	3,820	(501,351)

(բ) Ուղղակիորեն այլ համապարփակ եկամուտ ճանաչված շահութահարկ

հազ. դրամ	2024թ.			2023թ.		
	Մինչև հարկումը	Հարկ	Առանց հարկի	Մինչև հարկումը	Հարկ	Առանց հարկի
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	10,571,355	(1,902,844)	8,668,511	-	-	-
	10,571,355	(1,902,844)	8,668,511	-	-	-

Արդյունավետ հարկային դրույքի հաշվարկում

	2024թ.		2023թ.	
	հազ. դրամ	%	հազ. դրամ	%
(Վնաս)/շահույթ մինչև հարկումը	(454,004)	100%	596,905	100%
Շահութահարկի հաշվարկ կիրառելի հարկային դրույքով (Զհարկվող եկամուտ)/Զնվազեցվող ծախսեր, գումար	(81,721)	18%	107,443	18%
	77,901	-17%	393,908	66%
Շահութահարկի գծով (փոխհատուցում)/Ծախս	(3,820)	1%	501,351	84%

(բ) Ճանաչված հետաձգված հարկային աւ տիվներ և պարտավորություններ

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները վերագրելի են հետևյալ հոդվածներին՝

հազ. դրամ	Ակտիվներ		Պարտավորություններ		Զուտ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
Հիմնական միջոցներ	-	-	(12,969,568)	(11,297,623)	(12,969,568)	(11,297,623)
Պաշարներ	22,482	20,341	-	-	22,482	20,341
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	32,222	-	-	-	32,222	-
Զօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստ	76,152	57,483	-	-	76,152	57,483
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	-	(18,885)	-	(18,885)	-
Զուտ հարկային ակտիվներ/ (պարտավորություններ)	<u>130,856</u>	<u>77,824</u>	<u>(12,988,453)</u>	<u>(11,297,623)</u>	<u>(12,857,597)</u>	<u>(11,219,799)</u>

(գ) Ժամանակավոր տարբերությունների շարժը տարվա ընթացքում

հազ. դրամ	1 հունվարի 2024թ.	Եկամտում ճանաչված	Այլ համապար փակ եկամտում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2024թ.
Հիմնական միջոցներ	(11,297,623)	230,899	(1,902,844)	(12,969,568)
Պաշարներ	20,341	2,141	-	22,482
Առևտրական և այլ դեբիտորական պարտքեր	-	32,222	-	32,222
Զօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստ	57,483	18,669	-	76,152
Առևտրական և այլ կրեդիտորական պարտքեր	-	(18,885)	-	(18,885)
	<u>(11,219,799)</u>	<u>265,046</u>	<u>(1,902,844)</u>	<u>(12,857,597)</u>

հազ. դրամ	1 հունվարի 2023թ.	Եկամտում ճանաչված	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական միջոցներ	(10,994,569)	(303,054)	(11,297,623)
Պաշարներ	20,341	-	20,341
Զօգտագործված արձակուրդների գծով պահուստ	(63,168)	120,651	57,483
	<u>(11,037,396)</u>	<u>(182,403)</u>	<u>(11,219,799)</u>

18 Իրական արժեք և ռիսկերի կառավարում

(ա) Իրական արժեք

Ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները էականորեն չեն տարբերվում վերջիններիս հաշվեկշռային արժեքներից:

(բ) Ֆինանսական ռիսկերի կառավարում

Ֆինանսական գործիքներն օգտագործելիս Խումբը ենթարկվում է հետևյալ ռիսկերին.

- պարտքային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ:

Սույն ծանոթագրությունում ներկայացված է աեղեկատվություն վերը նշված յուրաքանչյուր ռիսկին Խմբի ենթարկվածության մասին, ինչպես նաև ռիսկերի չափման և կառավարման հետ կապված Խմբի նպատակները, քաղաքականությունը և շործընթացները: Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված են վերը նշված ռիսկերին վերաբերող թվային բացահայտումներ:

Ռիսկերի կառավարման հիմունքներ

Ղեկավարությունը պատասխանատվություն է կրում Խմբի ռիսկերի կառավարման համակարգի մշակման և վերահսկողության համար:

Խմբի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել և վերլուծել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Խումբը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների ու Խմբի գործունեության փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով: Տարբեր ընթացակարգերի միջոցով Խումբը նպատակ ունի ձևավորել վերահսկման կանոնակարգված ու կառուցողական միջավայր, որտեղ բոլոր աշխատակիցները կունենան հստակ սահմանված դերեր և պարտականություններ:

(գ) Պարտքային ռիսկ

Պարտքային ռիսկը ֆինանսական լնաս կրելու ռիսկն է, երբ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի վճարել իր պարտավորությունները Հիմնադրամի նկատմամբ: Պարտքային ռիսկն առաջանում է հիմնականում դեբիտորական պարտքերի, բանկերում կարճաժամկետ ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների գծով:

Առևտրային և այլ դեբիտորական պարտքեր

Պարտքային ռիսկին Խմբի ենթարկվածությունը հիմնականում կախված է յուրաքանչյուր ուսանողի ֆինանսական վիճակի քննադրերից: Խմբում չի գործում ձևակերպված քաղաքականություն, որը կապահանջեր վերլուծել յուրաքանչյուր նոր ուսանողի վճարունակությունը: Խումբը չի պահանջում գրավ առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով: Խումբը սովորաբար պահանջում է որպեսզի քննություններից առաջ ուսանողները մարեն իրենց վարձավճարի գծով պարտքերը:

Պարտքային ռիսկը վերահսկելիս դեբիտորները խմբավորվում են ըստ իրենց պարտքային ռիսկի բնութագրերի՝ ըստ ուսանողների կապի իրավաբանական անձ դասակարգման և պարտքերի ժամկետայնության և վերլուծվում են ժամկետանց վճարումների տեսանկյունից:

Առևտրական դեբիտորական պարտքերը հետ կապված պարտքային ռիսկին իր ենթարկվածությունը սահմանափակելու համար Խումբը ֆիզիկական և իրավաբանական անձ հանդիսացող դեբիտորների համար վճարման առավելագույն ժամկետ է սահմանել մեկ ամիսը:

Ստորև ներկայացված է դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պարտքային ռիսկին ենթարկվածությունն առևտրական դեբիտորական պարտքերի հետ կապված՝ ըստ պայմանագրային կողմերի տեսակների:

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Դեբիտորական պարտքեր ուսանողների գծով	707,215	770,384
Իրավաբանական անձիք	419,729	213,795
	1,126,944	984,179

Ակնկալվող պարտքային կորուստները գնահատում ուսանողների համար

Խումբն օգտագործում է պահուստավորման մատրից ուսանողներից ստացվելիք առևտրական դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները չափելու համար, որը ներառում է մեծ թվով փոքր գումարով մնացորդներ:

Կորստի մակարդակի հաշվարկը հիմնված է այն հավանականության վրա, որ դեբիտորական պարտքը կանցնի ժամկետանցությունից մինչև դուրս գրումը հաջորդական փուլերով:

Ստորև ներկայացված է պարտքային ռիսկի և սպասվող պարտքային վնասի վերաբերյալ տեղեկատվություն ուսանողների վերաբերյալ:

31 դեկտեմբերի 2024թ. հազ. դրամ	Միջին կշռված վնասի տոկոս	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ
Ոչ ժամկետանց	0%	947,933	-
Ժամկետանց ավել քան 365 օր	100%	179,011	(179,011)
		1,126,944	(179,011)

31 դեկտեմբերի 2023թ. հազ. դրամ	Միջին կշռված վնասի տոկոս	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ
Ոչ ժամկետանց	0%	876,973	-
Ժամկետանց ավել քան 365 օր	100%	107,206	(107,206)
		984,179	(107,206)

Խումբը դուրս է գրում ավելի քան երեք տարի ժամկետանց առևտրական դեբիտորական պարտքերը:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 9,337,239 հազ. դրամ գումարով բանկային հաշիվներ (2023թ.՝ 9,828,881 հազ. դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով: Բանկային հաշիվները պահվում են վեց տեղական բանկերում:

Կարճաժամկետ բանկային ավանդներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբն ուներ 770,573 հազ. դրամ գումարով բանկային ավանդներ (2023թ.՝ 961,445 հազ. դրամ), որն իրենից ներկայացնում է առավելագույն ենթարկվածությունը պարտքային ռիսկին այս ակտիվների գծով: Բանկային ավանդները արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն (2023թ.՝ Բանկային ավանդները արժեզրկված կամ ժամկետանց չէին): Խմբի դեկավարությունը կարծում է, որ պարտքային ռիսկը էականորեն չի աճել սկզբնական ճանաչման օրվանից ի վեր: Թեև բանկային ավանդների մնացորդների հավաքագումը կարող է կախված լինել տնտեսական գործոններից, դեկավարությունը գտնում է, որ պայմանագրային կողմերը կկատարեն իրենց պարտականությունները:

2024 և 2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կարճաժամկետ ավանդները բանկերում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Խումբը համարում է, որ բանկերում կարճաժամկետ ավանդների պարտքային կորուստները էական չեն:

Ներդրումային արժեթղթեր

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԽՈՒՄԸ ուներ 509,225 հազ. դրամ գումարով ներդրումային արժեթղթեր (2023թ.՝ 6,000 հազ. դրամ): 2024թ. ընթացքում ԽՈՒՄԸ 500,000 հազ. դրամով ձեռք է բերել ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեկտրոնային պարտատոմսեր, որոնց արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.75%: ԽՈՒՄԸ դեկավարության ռազմավարությունն ուղղված է երկաթաձև կետ հատվածում պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը կամ լրամսկան միջոցների հոսքերի իրացմանը ակտիվների վաճառքի միջոցով:

2024 և 2023 թվականի դեկտեմբերի 3 -ի դրությամբ ներդրումային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

ԽՈՒՄԸ համարում է, որ պետական պալատա- ոսերի պարտքային կորուստները էական չեն:

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ ԽՈՒՄԸ կունենա դժվարություններ՝ իր ֆինանսական պարտավորությունների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնց մարումը պահանջում է դրամական միջոցների կա- մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի տրամադրում: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման հաշվում ԽՈՒՄԸ մոտեցումն է ապահովել բավարար իրացվելիություն բնականոն և արտակարգ իրավիճակներում պարտավորությունները կատարելու համար՝ առանց անընդունելի կորուստներ կրելու կամ ԽՈՒՄԸ համբավը վտանգելու:

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնությունը, ներառյալ տոկոսների հաշվարկված վճարումները՝ առանց հաշվանցման համաձայնագրերի ազդեցության: Չի ակնկալվում, որ ժամկետայնության վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ շատ ավելի տարբեր գումարների չափով:

2024թ.	Հաշվեկշռ- ային գումար	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	0-6 ամիս	6-12 ամիս
հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	260,215	260,215	260,215	-
2023թ.	Հաշվեկշռ- ային գումար	Պայմանագր. դրամական միջոցների հոսքեր	0-6 ամիս	6-12 ամիս
հազ. դրամ Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ Առևտրային կրեդիտորական պարտքեր	136,189	136,189	136,189	-

Չի ակնկալվում, որ մարման ժամկետների վերլուծությունում ներառված դրամական միջոցների հոսքերը կարող են առաջանալ շատ ավելի վաղ ժամկետներում կամ էականորեն տարբեր գումարների չափով:

(ե) Ծուկայական ռիսկ

Ծուկայական ռիսկը ԽՈՒՄԸ եկամտի կա- մ նրա ֆինանսական գործիքների արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների, այդ թվում փոխարժեքի դրույքների, տոկոսադրույքների և բաժնետոմսերի գների փոփոխության արդյունքում: Ծուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն է, որը թույլ կտա պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը ընդ- նեկի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Արտարժույթի ռիսկ

Խումբը ենթարկվում է արտարժույթի ռիսկին այնքանով, որքանով արտարժույթները, որոնցով արտահայտված են բանական հաշիվները ավանդները և այլ ստացվելիք գումարները չեն համապատասխանում Խմբի ֆունկցիոնալ արժույթին: Այս գործարքները հիմնականում արտահայտված են ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և ՌԴ ռուբլով:

Ստորև ներկայացված է Խմբի ենթարկվածությունն արտարժույթային ռիսկին:

հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլարով 2024թ.	Եվրո ով 2024թ.	ՌԴ ռուբլով 2024թ.	ԱՄՆ դոլարով 2023թ.	Եվրոյով 2023թ.	ՌԴ ռուբլով 2023թ.
Կարճաժամկետ ավանդներ բանկերում	138,426	-	-	268,481	-	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	48,743	44,051	54,764	58,567	345,081	47,448
Առևտրայի կրեդիտորական պարտքեր	(2,006)	(4 179)	(26)	-	-	-
Զուտ ենթարկվածություն	185,163	44,872	54,738	327,048	345,081	47,448

Տարվա ընթացքում կիրառվել են արտարժույթի հետևյալ փոխարժեքները՝

<< դրամ	Միջին փոխարժեք		Փոխարժեքը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ	
	2024թ.	2023թ.	2024թ.	2023թ.
1 ԱՄՆ դոլար	392.73	392.50	396.56	404.79
1 Եվրո	424.36	424.60	413.89	447.90
1 ՌԴ ռուբլի	3.35	4.45	3.71	4.50

Զգալունության վերլուծություն

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ << դրամի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր արժևորումը (արժեզրկումը) ԱՄՆ դոլարի և Եվրոյի նկատմամբ կազդեր արտարժույթով արտահայտված ֆինանսական գործիքների չափման և շահույթի կամ վնասի վրա ստորև ներկայացված գումարների չափով: Վերլուծության ժամանակ ենթադրվում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ և հաշվի չի առնվում կանխատեսվող վաճառքների և գնումների ազդեցությունը:

հազ. դրամ	Արժևորում Շահույթ կամ վնաս	Արժեզրկում Շահույթ կամ վնաս
31 դեկտեմբերի 2024թ.		
ԱՄՆ դոլար (10% շարժ)	18,516	(18,516)
Եվրո (10% շարժ)	44,387	(44,387)
ՌԴ ռուբլի (10% շարժ)	5,474	(5,474)
31 դեկտեմբերի 2023թ.		
ԱՄՆ դոլար (10% շարժ)	32,705	(32,705)
Եվրո (10% շարժ)	34,508	(34,508)
ՌԴ ռուբլի (10% շարժ)	4,745	(4,745)

(ii) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն են ունենում հիմնականում ավանդների և ներդրումային արժեթղթերի վրա՝ փոխելով կամ դրանց իրական արժեքը (ֆիքսված դրույքով պարտք) կամ դրամական միջոցների ասագա հոսքերը (փոփոխական դրույքով պարտք): Դեկլավարությունը չի կիրառում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքների նկատմամբ Խումբը ենթարկվածության չափը որոշող ձևակերպված քաղաքականություն: Այնուամենայնիվ, նոր

Ֆինանսական գործիքների առումով դեյալսությունը հիմնվում է իր դատողությունների վրա՝ մինչև մարման ժամկետն ակնկալվող ժամանակաշրջանի ընթացքում ֆիքսված կամ փոփոխական դրույքներ կիրառելու նպատակահարմարության վերաբերյալ որոշում կայացնելիս:

Կառուցվածքը

Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Խմբի սեկտորային ֆինանսական գործիքների տոկոսադրույքների կառուցվածքը հետևյալն էր.

հազ. դրամ	Հաշվեկշռային արժեք	
	2024թ.	2023թ.
Ֆիքսված դրույքով գործիքներ		
Ֆինանսական ակտիվներ	1,279,798	967,445
	1,279,798	967,445

Ֆիքսված դրույքով գործիքների իրական արժեքի գգայունության վերլուծություն

Խումբը չի հաշվառում ֆիքսված դրույքով ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ: Այդ իսկ պատճառով, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ազդեցություն չեն ունենա շահույթի կամ վնասի, կամ սեփական կապիտալի վրա:

19 Կապիտալի կառավարում

Հաշվի առնելով Խմբի գործունեության բնույթը՝ այն չունի կապիտալի կառավարման ձևակերպված քաղաքականություն: Խմբի կապիտալի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին մարմինների կողմից սահմանված պահանջներ:

20 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Խումբը չունի աֆոդջական ապահովագրություն իր գույքի համար, ինչպես նաև այն ապահովագրված չէ գործունեության ընդհատումից և երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորություններից, որոնք կարող են առաջանալ գույքին կամ շրջակա միջավայրին վնաս հասցնելուց՝ Խմբի տարածքում տեղի ունեցած պատահարների կամ վերջինիս գործունեության հետևանքով: Քանի դեռ Խումբը համապատասխան ձևով ապահովագրված չէ, գոյություն ունի ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է անբարենպաստ էական ազդեցություն ունենալ Խմբի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

(բ) Դատական վարույթներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խումբը ներգրավված չէ այնպիսի դատական վարույթներում որոնք կարող են էական ազդեցություն իր ֆինանսական վիճակի վրա:

(գ) Հարկային պարտավորվածություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային ամակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հաշտարարությունների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և տարբեր կերպ են մեկնաբանվում տարբեր հարկային մարմինների կողմից: Հարկերն ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն սահմանել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս փաստերը Հայաստանում կարող են այժմ երկրների համեմատությամբ ավելի մեծ և էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի գործող հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են լինել էական այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Հիմնադրամի կառավարման մարմիններն են՝ հոգաբարձուների խորհուրդը և ռեկտորը (տե՛ս ծանոթագրություն 1(ա)):

(բ) Գործարքներ ղեկավար անձնակազմի և նրանց ընտանիքների անդամների հետ

(i) Ղեկավարության փարձատրությունը

Տարվա ընթացքում հիմնական ղեկավար անձնակազմը ստացել է ստորև ներկայացված փարձատրությունը:

հազ. դրամ

Աշխատավարձ և պարգևավճարներ

2024թ.	2023թ.
183,069	169,963

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

2024թ. ընթացքում ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունից Հիմնադրամը տարբեր ծրագրերի իրականացման համար ստացել է 5,781,977 հազ. դրամի ֆինանսավորում: